

اظهار نظر کارشناسی درباره:
« طرح تأسیس سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه »
(شور دوم)

حسین محمدی، علی صابری‌دمنه

مقدمه

طرح تأسیس سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه با هدف تأمین سلامت ارکان آن و با تأکید بر استقلال این نهاد در نظارت و پایش نسبت به کارکنان قوه قضائیه در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۱۱ اعلام وصول شد. از جمله اهداف مطرح شدن این طرح حفاظت و تأمین امنیت در قوه قضائیه اعم از مراجع قضایی، سازمان‌های تابعه و مراکز وابسته و مرتبطان با پرونده‌های قضایی مانند وکلا، کارشناسان رسمی، مشاوران، مددکاران، داوران و اشخاص تأثیرگذار بر فرایندهای قضایی در دادسراها عنوان شده است.

طرح مذکور برای بررسی به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی ارجاع شد و این کمیسیون با اصلاحاتی که در متن طرح اعمال نمود؛ ابتدا در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۹ این طرح را به تصویب رساند و به صحن مجلس ارائه نمود که در گزارش با شماره مسلسل ۱۹۴۶۷ مرکز پژوهش‌های مجلس [۱] مورد بررسی قرار گرفت و ملاحظات مربوط به آن منتشر گردید که عمده ملاحظات در خصوص بار مالی ناشی از تأسیس این سازمان، ابهام در نسبت بین این مصوبه با قوانین دیگر و مغایرت با اصل (۸۵) قانون اساسی بود.

پس از مطرح شدن موضوع در صحن در تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۷، نمایندگان مجلس با کلیات طرح و بررسی آن به صورت دوشوری مستند به ماده (۱۳۹) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس^۱ موافقت نمودند. در شور دوم، کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در تاریخ ۱۴۰۳/۱/۲۷ اصلاحاتی در متن اعمال نمود. اصلاحات صورت گرفته مشتمل بر «ادغام بند «ب» و «خ» ماده (۱)»، «تعیین شرایط انتصاب ریاست سازمان» و «حذف مستثنی نمودن از شمول ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری در خصوص فوق‌العاده‌های سازمان» می‌باشد که در ادامه مورد بررسی قرار خواهد گرفت:

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

شماره ثبت:

۷۶۴

شماره چاپ:

۱۵۳۸

تاریخ چاپ:

—

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۹۴۶۸-۱

تاریخ انتشار:

۱۴۰۳/۲/۲۳

احمد حکیم‌جوادی (ناظر علمی)

۱. ماده ۱۲۹- بررسی و تصویب کلیه طرح‌ها و لوایح عادی يك شوری خواهد بود به‌جز مواردی که در این آیین‌نامه نحوه رسیدگی مشخص شده و یا به تشخیص هیأت رئیسه بررسی آنها به صورت دوشوری ضرورت داشته باشد.

اصلاح بند «ب» و حذف بند «خ» ماده (۱)

با توجه به همپوشانی مفاد بند «ب» و بند «خ» ماده (۱) مصوبه سابق کمیسیون، در شور دوم، کمیسیون بند «ب» ماده (۱) را اصلاح نمود و مفاد مندرج در بند «خ» ماده (۱) مصوبه سابق خود را در بند «ب» قرار داد. بنابراین بند «ب» ماده (۱) بدین صورت اصلاح گردید: «شناسایی، کشف، پیشگیری و مقابله متناسب و حسب مورد با هرگونه تهدید، تطمیع و فریب علیه مقامات و قضات و کارکنان قوه قضائیه، سازمان‌های تابعه، مراکز وابسته و خانواده‌های آنان در چارچوب وظایف تعیین شده در این قانون و در راستای صیانت از قوه قضائیه».

در رابطه با این بند باید اشاره نمود که صرف نظر از ابهام موجود در رابطه با عبارت «فریب»، عبارت «کارکنان قوه قضائیه» و عبارت «خانواده‌های آنان» که به صورت مبسوط در گزارش شماره مسلسل ۱۹۴۶۷ بدان پرداخته شده است، ادغام بند «ب» و «خ» با عنایت به محتوای یکسان که متضمن تکرار و حشو بود، مناسب است.

اصلاح تبصره «۲» ماده (۱)

کمیسیون در شور دوم با اصلاح تبصره «۲» ماده (۱) مقرر نموده است: «رئیس سازمان از میان قضات با سابقه پایه ۱۰ و بالاتر تعیین می‌شود و ساختار و تشکیلات تفصیلی سازمان به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد». در این تبصره هرچند تعیین شرایط انتصاب رئیس سازمان، امری شایسته به نظر می‌رسد اما تفویض تصویب ساختار و تشکیلات تفصیلی سازمان به رئیس قوه قضائیه به جهت اینکه دارای «ماهیت تقنینی» است مغایر با اصل (۸۵) قانون اساسی به نظر می‌رسد.

اصلاح تبصره «۳» ماده (۱)

کمیسیون در شور دوم با اصلاح تبصره «۳» ماده (۱) مقرر نموده است: «بودجه سازمان در سقف بودجه سالیانه قوه قضائیه و در ردیف مستقل ذیل اعتبارات و ردیف بودجه مرتبط با سازمان‌های وابسته به قوه قضائیه پیش‌بینی می‌شود». در این زمینه باید اشاره نمود که اگرچه افزودن عبارت «در ردیف مستقل» به این تبصره در راستای حفظ استقلال مالی و بودجه‌ای مثبت ارزیابی می‌گردد لیکن تصریح به «پیش‌بینی بار مالی در بودجه سنواتی» بدون پیش‌بینی منبع تأمین مالی مطابق نظر تفسیری شماره ۹۱/۳۰/۴۹۷۴۹ شورای نگهبان^۱ رافع مغایرت با اصل (۷۵) قانون اساسی نیست.

۱. درج عبارت «از محل صرفه‌جویی»، به نحو مطلق و برای مدت نامحدود و بدون تعیین محل و همچنین درج، عبارت «پیش‌بینی در بودجه سنواتی»، بدون تأمین منبع و نیز درج عبارت‌های «از محل اعتبارات مصوب مربوط» و «از محل اعتبارات مصوب دستگاه»، اگر مستلزم بار مالی جدید بوده، طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید مذکور در اصل (۷۵) قانون اساسی محسوب نمی‌گردد.

اصلاح تبصره ماده (۴)

کمیسیون در شور دوم با اصلاح تبصره ماده (۴) اشعار نموده است: «فوق‌العاده‌های سازمان براساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد». با اصلاح صورت‌گرفته، مستثنی نمودن فوق‌العاده‌های سازمان از شمول ماده (۷۴) قانون مدیریت خدمات کشوری و عدم نیاز به طرح موضوع در شواری حقوق و دستمزد جهت پرداخت فوق‌العاده توسط کمیسیون حذف گردید که اقدامی درخور تحسین می‌باشد اما واگذاری فوق‌العاده‌های سازمان به آیین‌نامه مصوب آتی رئیس قوه قضائیه با توجه به اینکه این امر دارای ماهیت تقنینی است، مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی به‌نظر می‌رسد.

نتیجه‌گیری

با عنایت به توضیحات فوق‌الذکر و اصلاحات انجام شده توسط کمیسیون محترم و نکات مطرح شده در گزارش سابق مرکز پژوهش‌های مجلس به شماره مسلسل ۱۹۴۶۷ با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس اعمال پیشنهادات و ملاحظات گزارش مذکور مورد پیشنهاد است.

منبع و مأخذ

[۱] صابری دمنه، علی، محمدی احمدآبادی، ح. (۱۴۰۲). *اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح تأسیس سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه»*. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

گزیده پیامک سیاستی / مدیریتی

با اصلاحات انجام شده توسط کمیسیون محترم در طرح تأسیس سازمان حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه و نکات مطرح شده در گزارش مرکز پژوهش‌ها به شماره مسلسل ۱۹۴۶۷ با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس اعمال پیشنهادات و ملاحظات مذکور مورد پیشنهاد است.